

ift.

járnvägar
nr 540 A
(1921)

distriktet

INKK 19. III maskinsektionen

KUNGL. JÄRNVÄGSSTYRELSEN

den 26 FEB. 1945

Lokförarerrapport

"Händelserapport"

Kiruna

lokstation den 23/2 19 45

nr Pt. 2831 den 23/2 19 45

Lok litt Dk. nr 444

Ink. d. 4/5 1945 III

Lokförare Erik A. Grafström

KUNGL. JÄRNVÄGSSTYRELSEN

Biträde Carl Rytting, 2237.

MILITÄRBYRÅN

Dnr. 79 d/45

Tåg 2831 bestående av 16 axlar, 218 ton och 179 bromston.

Vid ankomst till Riksgränsens Norska galleri kom Norska Polisen och begärde under revolverhot till livet att få undersöka maskinen, detta beviljades av mig. Vid visiteringen påträffades en Norsk Stationskarl, som oss ovetande, smugit sig ombord på loket och gömt sig bakom transformatorn under oljeströmbrytaren. Bakhyttens båda dörrar voro låsta när vi bytte ända på loket. Med vetskap av de risker som föreligga för mig såväl som Rytting vid ett nytt besök i Norge, får jag å hans som egna vägnar vördsamt anhålla om att befrias från sådan tjänst som nödvändiggör passerandet av gränsen mot Norge under den tid muvarande krig pågår.

S.J. Miö Kiruna

24 feb. 1945.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

T. Sundberg

Anteckningar förda vid förhör på maskin-
ingenjörsexpeditionen i Kiruna den 24 februari 1945.

Närvarande: Förste maskiningenjör S. Dahlstedt
Lokförare E.A. Grafström
Maskinbiträde 2237 C. Rytting.

Anledningen till förhöret utgjordes av bilagda händelserapport från tåg 2831 den 23/2 1945. Utöver denna meddelas följande.

Tåg 2831 utgjordes av från Björnfjell återgående lok och tågsätt från tåg 94. Sedan tåg 94 ankommit till Björnfjell kom norske stationskarlen Forsberg, som sedermera påträffades i loket, fram till loket och tjänstgjorde som växlingsledare, medan loket förflyttades från tågsättet och till bangårdens västra ände. Sedan såg lokpersonalen ej till Forsberg förrän strax före tågs 2831 avgång från Björnfjell, då han rengjorde växlar i bangårdens östra ände. Loket manövrerades från A-änden (d.v.s. västra änden) ända tills loket förts intill tågsättets östra ände. Under hela denna tid hölls B-hytten låst. Efter ankomsten till tågs 2831 östra ände bytte lokpersonalen hytt och låste därvid dörrarna till A-hytten.

På vilket sätt och när Forsberg tagit sig in i lok 444 till tåg 2831 hade lokpersonalen ingen vetskap om.

Under det sedvanliga uppehållet strax innan gränsen passeras kom hirdpolisikonstapel Larsén jämte ett 15-tal man tysk militär fram till loket. Larsén var till synes mycket upprörd och obehärskad samt skrek i det han steg upp på lokets fotsteg - lokpersonalen iakttog att han härvid osäkrade sin revolver - "Öppna dörren, annars skjuter jag!" Lokföraren öppnade lokets sidodörr omedelbart, varefter Larsén gick in i maskinrummet, samtidigt som loket gjordes spänningslöst.

Sedan stationskarl Forsberg påträffats inne i loket i maskinbiträde Ryttings närvaro och avlägsnats från loket, gavs signal till att tåg 2831 fick fortsätta

Uppläst och vidkänt.

Kiruna den 24 februari 1945.

Dahlstedt

aga till styrelsens skrivelse
1/3 1945, dnr Mtr Ty 2/45.

TELEGRAM.

Luleå 1/3 1945. 1055 Statsil

Kungl. Järnvägsstyrelsen Stockholm

Intermezzo Björn fjell 23/2 45

Svenska lokpersonalen uppgiver

Föraren vägrade polisen att beträda loket då han hade den uppfattningen att endast norska tullen hade visitationsrätt. Då polisen som var åtföljd av ett femtontal beväpnade militärer osäkrade sin pistol och hotade att skjuta föll han dock till föga.

Några bestämmelser angående rätten att visitera svenska lok synes icke vara av högre svensk myndighet utfärdade men rådande praxis från trafiken under fredliga förhållanden har varit att endast tulltjänstemän haft dylik rätt.

Vid polisens fordran att få dörren till högespänningskammaren öppnad svarade biträdet att han först måste gå efter en nyckel. Polisen kommanderade då halt riktade sin pistol mot veka livet på biträdet och överlämnade en nyckel till honom varmed han öppnade dörren.

Forsberg påträffades senare gömd i maskinrummet och kröp fram på polisens tillrop "fram Forsberg". Han var således icke inlåst

Beträffande Forsbergs ryggsäck förnekar lokpersonalen på det bestämdaste att denna varit på tal. Den inlämnades till tågklararen i Abisko för att återsändas till Björn fjell men så kunde icke ske då trafiken stoppades.

Lindblad.

Bestyrkes å
tjänstens vägnar:

Åh Jonasson

Avskrift.

Järnvägsstyrelsen
Militärbyrån
nr Mtr Ty 2/45

Den 1/3 1945

Avskrift av telegram

Till

Militärattachén vid Tyska legationen,
Strandvägen 7 C,

S t o c k h o l m.

Intermezzot i Björnfjell 23/2 45.

Med anledning av den 27/2 under hand överlämnad redogörelse för den tyska versionen av händelseförloppet har förhör hållits i saken i Kiruna under gårdagen av statens järnvägars jurist i Luleå och i närvaro av distriktschefen. Resultatet av förhöret framgår av bifogade telegram, vilket synes fullständigt vederlägga den version av händelsen, som inrapporterats till tyska vederbörande.

Det är riktigt, att särskilda direktiv till lokpersonalen saknats från högre ort om rätt för annan personal att beträda lokomotiven på norska sidan, men praxis har hittills varit, att endast norsk tullpersonal haft sådan rätt. På svensk sida må ingen utan vederbörligt tillstånd bestiga lokomotivet på grund av den därmed förenade faran från elektriska ledningar. Lokföraren kan därför icke klandras för att hava vägrat polisen tillträde och först efter hot till livet nödgats lämna medgivandet.

Järnvägsstyrelsen nödgas efter den verkställda utredningen vidhålla sitt tidigare gjorda yrkande och hemställer om ett beslut snarast möjligt. Det utförliga protokollet kan icke ställas till förfogande förrän om några dagar, men skall styrelsen ha äran att snarast möjligt översända en kopia.

KUNGL. JÄRNVÄGSSTYRELSEN

v. Horn

Bestyrkes å
tjänstens vägnar:

A. Johansson